

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžf/14/2016
Identifikačné číslo spisu: 1012211168
Dátum vydania rozhodnutia: 21.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1012211168.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: Poist'ovňa Slovenskej sporiteľne, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Tomášikova 48, 832 68 Bratislava, IČO: 35 851 023, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1178804/2012/4985 zo dňa 21.09.2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 2521/2012-66 zo dňa 21.01.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 2521/2012-66 zo dňa 21. januára 2016 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte rozhodnutia len „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) postupom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1178804/2012/4985 zo dňa 21.09.2012 ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil dodatočný platobný výmer Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty č. 9900401/5/451372/2012/Bad zo dňa 21.05.2012, ktorým podľa § 44 ods. 6 písm. b) bod 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“) v nadväznosti na § 165 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) bol žalobcovi vyrubený rozdiel dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 v sume 70.383,29 €.

Z obsahu súdneho a administratívneho spisu mal prvostupňový súd nesporne preukázané, že žalobca v daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 zahrnul na r. 130 do položiek zvyšujúcich výsledok hospodárenia opravné položky daňovo neuznané v celkovej výške 2.982.632,27 Sk. Do tejto sumy žalobca zahrnul vytvorené opravné položky za rok 2008 k znehodnoteným pohľadávkam z poistenia z aktívnych poistných zmlúv vo výške 891.649,57 Sk, ktoré nespĺňali podmienky uvedené v § 20 ods. 2 písm. e) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 595/2003 Z. z.“ alebo „zákon o dani z príjmov“) a opravné položky v sume 2.090.982,71 Sk vytvorené podľa § 20 ods. 8 písm. c) zákona o dani z príjmov v znení účinnom do 31.12.2007. Tento postup je upravený v prechodnom ustanovení § 52d ods. 8 zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

V zdaňovacom období roku 2008 vytvoril daňový subjekt opravné položky k pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia, ktoré ako daňové výdavky zaúčtoval na účte 5420020 - Opravne pol PW D vo výške 1.477.987,14 Sk a na účte 5424020 - Opravne pol PWHFD vo výške 55.892,40 Sk. Do základu dane zahrnul tvorbu opravných položiek (zrušené poistné zmluvy) v celkovej výške 1.533.879,54 Sk.

Z administratívneho spisu prvostupňový súd ďalej zistil, že žalobca predložil ku kontrole databázu jednotlivých pohľadávok z neuhradeného poistného k 31.12.2008, ktorá bola podkladom, z ktorého daňový subjekt vychádzal pri tvorbe a zaúčtovaní opravných položiek v účtovníctve. Mesačne účtoval o tvorbe opravných položiek na základe podkladov z vytvorenej databázy všetkých znehodnotených pohľadávok z poistného.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že k pohľadávkam po lehote splatnosti z neuhradeného poistného zo zrušených zmlúv (tradičné poistenie) boli vytvorené opravné položky v celkovej výške 1.477.987,14 Sk, čo vyplynulo aj zo žalobcom predloženej databázy, a že v tejto sume boli zahrnuté aj opravné položky k pohľadávkam zo zrušených zmlúv v prípade zániku poistného s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov. Tieto opravné položky v celkovej sume 1.267.567,15 Sk boli vytvorené vo výške 100 % menovitej hodnoty jednotlivých pohľadávok. Vytvorené opravné položky boli zaúčtované účtovným zápisom MD 5420020 - Opravne pol PW súvzťažne k účtu DAL 3090200 - Opravne pol poist D.

Medzi účastníkmi bola sporná skutočnosť, či žalovaný bol oprávnený neuznať opravné položky ako daňový výdavok k pohľadávkam zo zrušených zmlúv v prípade zániku poistenia s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov pre premlčanie v sume 1.267.567,15 Sk.

Podľa správcu dane opravné položky v sume 1.267.567,15 Sk k jednotlivým pohľadávkam s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov boli vytvorené k pohľadávkam po lehote splatnosti z rokov 2004 - 2005 (v 100 % výške ich nominálnej hodnoty). Ide o pohľadávky, ktoré už boli premlčané, keďže premlčacia lehota v zmysle Občianskeho zákonníka je trojročná.

Podľa názoru prvostupňového súdu postup daňového subjektu pri tvorbe, zaúčtovaní a zahrnutí opravných položiek k pohľadávkam zo zrušených zmlúv v prípade zániku poistného s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov v celkovej sume 1.267.567,15 Sk do základu dane považoval správca dane za nesprávny, nakoľko daňový subjekt vytvoril daňové opravné položky k pohľadávkam, ktoré boli už premlčané.

Poukázal na to, že opravné položky, ktorých tvorba je daňovým výdavkom podľa § 19 ods. 3 písm. f) zákona č. 595/2003 Z. z. sú vymedzené v § 20 ods. 2 cit. zákona. Daňovým výdavkom sú aj opravné položky k pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia, ktoré tvoria poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní (§ 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov) a nadväzne na § 52d ods. 8 zákona o dani z príjmov sa od 01.01.2008 na tvorbu opravných položiek v poisťovníctve vzťahuje aj § 20 ods. 14 citovaného zákona. V zmysle ust. § 20 ods. 14 písm. c) zákona o dani z príjmov je daňovým výdavkom tvorba opravnej položky k pohľadávke, pri ktorej je riziko, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí, ktorá bola zahrnutá do zdaniteľných príjmov, ak od splatnosti pohľadávky uplynula doba dlhšia ako 36 mesiacov, zahrnie do daňových výdavkov do výšky 100 % menovitej hodnoty pohľadávky, v

zdaňovacom období, v ktorom uplynula táto doba. Od 01.01.2008, vypustením § 20 ods. 8 písm. c) zo zákona o dani z príjmov v znení platnom do 31.12.2007, sa tvorba opravných položiek k pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia uznáva v súlade s § 20 ods. 2 písm. b) zákona o dani z príjmov, podľa ktorého ide o opravné položky k nepremlčaným pohľadávkam.

Prvostupňový súd uviedol, že pri uzatvorených poistných zmluvách ide o občianskoprávny vzťah, ktorý sa riadi ustanoveniami zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz.

Opravné položky, ktorých tvorba je daňovým výdavkom sú vymedzené v ust. § 20 ods. 2 zákona o dani z príjmov. Ustanovenie § 20 ods. 2 písm. b) citovaného zákona umožňuje tvorbu opravnej položky k pohľadávke za podmienky, že nie je premlčaná, t. j. predmetné ustanovenie sa dotýka všetkých pohľadávok pre ktoré platí všeobecné riziko, že ich dlžník nezaplatí, pričom tieto boli zahrnuté do zdaniteľných príjmov a zároveň písm. b) odkazuje na odsek 14 cit. ustanovenia, ktorý upravuje dobu omeškania a % nožnej tvorby opravnej položky z menovitej hodnoty pohľadávky. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie § 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov možno aplikovať iba na tvorbu opravných položiek k pohľadávkam, ktoré sú nepremlčané.

Tvorba opravných položiek k pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia, ktorú tvoria poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní (zaisťovne a pobočky zahraničných zaisťovní) je upravená v ustanovení § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov. Ide teda len o pohľadávky z poistenia v prípade zániku poistenia, pričom k iným pohľadávkam z poistenia je to nemožné.

Prvostupňový súd uviedol, že pri tvorbe opravných položiek v zmysle ustanovenia § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov sú vymedzené kritéria výšky tvorby opravnej položky podľa doby omeškania a % nožnej tvorby opravnej položky z menovitej hodnoty pohľadávky v ustanovení § 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov. Opravná položka k pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia je teda daňovo uznaná podľa ustanovenia § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov a zároveň tieto pohľadávky musia byť nepremlčané aj vzhľadom k tomu, že opravné položky sa tvoria v prípade dočasného znehodnotenia pohľadávok, kedy ešte nezaniklo právo na ich vymáhanie.

Pokiaľ žalobca v žalobe namietal, že žiadnym výkladom ust. § 20 ods. 2 zákona o dani z príjmov nemožno dospieť k záveru, že sa pri tvorbe opravných položiek podľa písm. e) ods. 2 použije zároveň aj podmienka, resp. vecná kvalita majetkového práva podľa písm. b) ods. 2, prvostupňový súd sa s touto námietkou nestotožnil. Uviedol, že v ustanovení § 20 ods. 2 zákona o dani z príjmov sú taxatívne a nie alternatívne (ako sa žalobca mylne domnieva), vymedzené opravné položky, ktorých tvorba je daňovým výdavkom podľa § 19 ods. 3 písm. f). Opravné položky v zmysle ust. § 20 ods. 2 písmená b) a e) zákona o dani z príjmov sú na rovnakej štruktúrnej úrovni, navzájom si neodporujú. Písmeno e) vymedzuje okruh pohľadávok pre špecifické subjekty a ich špecifické pohľadávky a písm. b) ustanovuje podmienku, že musí íť nepremlčané pohľadávky. Ustanovenie § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov sa týka pohľadávok z poistenia, ktoré je potrebné aplikovať tak, že zákon umožňuje tvoriť daňovo uznanú opravnú položku k pohľadávke za predpokladu, že takáto pohľadávka je nepremlčaná. Z uvedeného dôvodu pohľadávky z neuhrađeného poistenia v prípade zániku poistenia s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov sú premlčané a nemožno k nim tvoriť daňovo uznané opravné položky.

Prvostupňový súd sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že postup daňového subjektu pri tvorbe a zaúčtovaní opravných položiek k premlčaným pohľadávkam pri zániku poistenia v celkovej výške 1.267.567,15 Sk nie je v súlade s § 20 ods. 2 platného zákona o dani z príjmov a uvedenú sumu nie je možné uznať za daňový výdavok. S ohľadom na uvedené správca dane postupoval správne, keď v zmysle ust. § 17 ods. 2 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov výsledok hospodárenia pri zisťovaní základu dane za zdaňovacie obdobie roku 2008 zvýšil o sumu 1.267.567,15 Sk, ktorú nemožno podľa tohto zákona zahrnúť do daňových výdavkov.

Z administratívneho spisu mal prvostupňový súd preukázané, že správca dane v daňovom konaní postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, dbal na zachovávanie práva a právom chránených záujmov daňového subjektu a pri posudzovaní zistených skutočností vychádzal zo základných zásad daňového konania uvedených v ustanovení § 2 zákona č. 511/1992 Zb. Tiež bolo nesporné, že hodnotil každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliadal na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo. Zároveň pri uplatňovaní daňových predpisov v daňovom konaní bral do úvahy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre správne určenie dane.

Krajský súd v Bratislave vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že námietky žalobcu uvedené v žalobe neodôvodňujú zrušenie napadnutého rozhodnutia a neboli zistené žiadne skutočnosti nasvedčujúce tomu, že žalobca bol ukrátený na svojich právach v súvislosti s vydaním napadnutého rozhodnutia. Krajský súd v konaní nezistil takú vadu, ktorá by mohla mať za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia, a preto žalobu podľa § 250j ods. 1 O. s. p. zamietol.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že v konaní neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca, a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci prvostupňovým súdom.

Nezákonnosť napadnutého rozhodnutia spočívala v nesprávnom použití, resp. výklade ustanovenia § 20 zákona o dani z príjmov pri posudzovaní opravných položiek žalobcu ako daňového výdavku.

Žalobca v rámci odvolania citoval dôvody z napadnutého rozhodnutia, ktoré žalovaný pri opravných položkách ako daňových výdavkoch vymedzil nasledovne:

- cit. strany 24 napadnutého rozhodnutia: „V právnom stave do 31.12.2007 boli vymedzené kritéria tvorby opravných položiek k pohľadávkam pri zániku poistenia v samostatnom ustanovení - § 20 ods. 8 písm. c) zákona o dani z príjmov, rovnako samostatne boli stanovené u bánk kritéria tvorby opravných položiek k pohľadávkam z poskytnutých úverov v § 20 ods. 4 až 6 zákona o dani z príjmov. Citované ustanovenia umožňovali podnikateľským subjektom - finančným inštitúciám uznávať za daňový výdavok tvorbu opravnej položky bez obmedzenia. Pre ostatné podnikateľské subjekty platili kritéria tvorby opravných položiek z hľadiska daňovej uznateľnosti ustanovené v § 20 odsek 14 zákona o dani z príjmov. Aj toto nerovnaké postavenie jednotlivých podnikateľských subjektov z hľadiska aplikácie predmetných ustanovení zákona o dani z príjmov pri tvorbe opravných položiek k pohľadávkam bolo dôvodom legislatívnych zmien.“

- cit. strany 25 až 26 napadnutého rozhodnutia: „Odvolací orgán sa stotožňuje so záverom daňového úradu, že princíp upravený v ustanovení § 20 ods. 2 písm. b) zákona o dani z príjmov pre pohľadávky z obchodno-závazkového vzťahu v rovnakej miere platí aj pre pohľadávky pri zániku poistenia, t. j. daňovým výdavkom je tvorba opravných položiek k nepremľaným pohľadávkam pri zániku poistenia.“

- pokračovanie citátu na 26 strane: „Odvolací orgán zdôrazňuje, že zmena v právnej úprave od 01.01.2008 pri tvorbe opravných položiek k pohľadávkam pri zániku poistenia zmenila tak rozsah/výšku tvorby opravných položiek k týmto pohľadávkam, ako aj ich vecnú podstatu. Z hľadiska ich vecnej podstaty sú pohľadávky pri zániku poistenia postavené na rovnakú úroveň, ako ostatné pohľadávky z obchodno-závazkového vzťahu, t. j. v oboch prípadoch ide o pohľadávky pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Odvolací orgán nepovažuje výklad § 20 ods. 2 zákona o dani z príjmov daňovým úradom za extenzívny, daňový úrad pri posúdení tvorby daňovo uznanej opravnej položky k pohľadávkam pri zániku postupoval v súlade s čl. 2 Ústavy SR.“

Z uvedených dôvodov žalovaný napadnutým rozhodnutím potvrdil Výmer a neuznal opravné položky ako daňový výdavok k pohľadávkam zo zrušených zmlúv v prípade zániku poistenia s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov pre premlčanie v sume 1.267.567,15 Sk. Rovnaký právny názor vyslovil aj Krajský súd v Bratislave v odôvodnení rozsudku, ktorý žalobca napadol odvolaním.

Žalobca uviedol, že zákon o dani z príjmov v ustanovení § 20 odsek 2 písmeno a) až f) vymedzuje jednotlivé druhy opravných položiek podľa druhu práva, majetku alebo ich vecnej kvality. Všetky písmená spomenutého odseku sú vymedzené alternatívne bez vzájomnej obsahovej prepojenosti. V nasledujúcich odsekoch § 20 sú jednotlivé písmená odseku 2 detailizované.

Podľa úpravy zákona o dani z príjmov do 31.12.2007 (znenie pred novelou č. 621/2007 Z. z.) sa pri tvorbe „pohľadávok z poistenia v prípade zániku poistenia, ktoré tvoria poisťovne (§ 20 odsek 2 písmeno e) zákona o dani z príjmov)“ ako opravných položiek použilo ustanovenie § 20 odsek 8 písmeno c), t. j. pri tvorbe opravných položiek sa používala maximálne 100 % výška menovitej hodnoty pohľadávky, bez rozdielu menovitých hodnôt podľa doby omeškania pohľadávok.

Zmena zákona o dani z príjmov (zákon č. 621/2007 Z. z.) znamenala zakotvenie tvorby opravných položiek pri pohľadávkach z poistenia v prípade zániku poistenia, ktoré tvoria poisťovne (§ 20 odsek 2 písmeno e) zákona o dani z príjmov) podľa ustanovenia § 20 odsek 14, t. j. rôzne výšky menovitej hodnoty pohľadávok podľa doby, ktorá uplynula od ich splatnosti. Rovnako došlo k tejto zmene pri bankových pohľadávkach. Touto zmenou došlo len k zániku možnosti poisťovní tvoriť opravné položky vo výške 100 % menovitej hodnoty, bez ohľadu na dobu, ktorá uplynula od splatnosti pohľadávky.

V priebehu konania na Krajskom súde v Bratislave došlo zákonom č. 333/2014 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2015 k zmene zákona o dani z príjmov. Po uvedenej novele je znenie § 20 odsek 2 nasledovné:

§ 20 odsek 2 aktuálne znenie od 01.01.2015, zmena zákona č. 333/2015 Z. z.

(2) Opravnými položkami, ktorých tvorba je daňovým výdavkom podľa § 19 ods. 3 písm. f) za podmienok ustanovených týmto zákonom, sú opravné položky k

a) nadobudnutému majetku (odsek 13),

b) nepremľaným pohľadávkam (odsek 14),

c) pohľadávkam voči dlžníkom v konkurznom konaní a reštrukturalizačnom konaní (odseky 10 až 12),

d) nepremľaným pohľadávkam, ktoré tvoria banky a pobočky zahraničných bánk a Exportno-importná banka Slovenskej republiky,

e) nepremľaným pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia, ktoré tvoria poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní (zaist'ovne a pobočky zahraničných zaist'ovní),

f) nepremľaným pohľadávkam zdravotných poisťovní (odsek 17) okrem pohľadávok z verejného zdravotného poistenia prislúchajúcich k výnosom oslobodeným od dane podľa § 13 ods. 2 písm. i),

g) nepremľaným pohľadávkam voči osobám v rezolučnom konaní podľa osobitného predpisu (odsek 21).

Až uvedená zmena zákona o dani z príjmov zakotvila pri pohľadávkach z poistenia ich vecnú kvalitu, a to nepremľanosť pri tvorbe opravných položiek ako daňových výdavkov.

Na základe vyššie uvedených skutočností žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu sp. zn. 1S 2521/2012 zmenil tak, že zruší rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky zo dňa 21.09.2012 vydané v konaní č. 1020501/1/1178804/2012/4985, ktorým bol potvrdený dodatočný platobný výmer č. 9900401/5/451372/2012/Bad, vydaný Daňovým úradom pre vybrané daňové subjekty vo veci vyrubenia rozdielu dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 v sume 70.383,29 €, a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že sa stotožňuje s právnym posúdením veci v rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 2521/2012-66 zo dňa 21.01.2016 a námietky žalobcu v odvolaní považuje za neopodstatnené.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O. s. p.), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O. s. p.).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O. s. p. (§ 247 ods. 1 O. s. p.).

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 prvá veta O. s. p.).

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Úlohou správneho súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je posudzovať, či rozhodnutie bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O. s. p.).

Úlohou prvostupňového súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1178804/2012/4985 zo dňa 21.09.2012, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil dodatočný platobný výmer Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty č. 9900401/5/451372/2012/Baď zo dňa 21.05.2012, ktorým podľa § 44 ods. 6 písm. b) bod 1 zákona o správe daní a poplatkov v nadväznosti na § 165 ods. 5 daňového poriadku bol žalobcovi vyrubený rozdiel dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2008 v sume 70.383,29 €.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola žaloba žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu zamietnutá.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačný súd v rozsahu odvolacích dôvodov preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi odvolania proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Bratislave po preskúmaní rozsudku a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Tieto závery vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku tohto rozsudku. Preto sa s ním najvyšší súd stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku k námietkam žalobcu uvedeným v odvolaní uvádza nasledovné.

Žalobca napadol rozhodnutie žalovaného v rozsahu potvrdenia Výmeru v časti zvýšenia výsledku hospodárenia za zdaňovacie obdobie rok 2008 o sumu 1.267.567,15 Sk podľa ustanovenia § 17 odsek 2 písmeno a) zákona č. 595/2003 Z. z., z dôvodu neuznania opravných položiek ako daňového výdavku k pohľadávkam zo zrušených zmlúv v prípade zániku poistenia s lehotou omeškania viac ako 36 mesiacov pre deklarované premlčanie.

Podľa § 19 ods. 3 písm. f) zákona o dani z príjmov, daňovými výdavkami sú aj tvorba rezerv a opravných položiek podľa § 20 zákona o dani z príjmov.

Podľa § 20 ods. 2 písm. b) zákona o dani z príjmov, opravnými položkami, ktorých tvorba je daňovým výdavkom podľa § 19 ods. 3 písm. f) za podmienok stanovených zákonom, sú opravné položky k nepremľaným pohľadávkam.

Podľa § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov, opravnými položkami, ktorých tvorba je daňovým výdavkom podľa § 19 ods. 3 písm. f) za podmienok stanovených zákonom, sú opravné položky k pohľadávkam z poistenia v prípade zániku poistenia, ktoré tvoria poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní (zaist'ovne a pobočky zahraničných zaist'ovní).

Podľa ustanovenia § 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov je daňovým výdavkom tvorba opravnej položky k pohľadávke, pri ktorej je riziko, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí, ktorá bola zahrnutá do zdaniteľných príjmov, ak od splatnosti pohľadávky uplynula doba dlhšia ako:

- a) 12 mesiacov, sa zahrnie do daňových výdavkov do výšky 20 % menovitej hodnoty pohľadávky alebo jej nesplatenej časti bez príslušenstva v zdaňovacom období, v ktorom uplynula táto doba,
- b) 24 mesiacov, sa zahrnie do daňových výdavkov do výšky 50 % menovitej hodnoty pohľadávky alebo jej nesplatenej časti bez príslušenstva v zdaňovacom období, v ktorom uplynula táto doba,
- c) 36 mesiacov, zahrnie do daňových výdavkov do výšky 100 % menovitej hodnoty pohľadávky alebo jej nesplatenej časti bez príslušenstva v zdaňovacom období, v ktorom uplynula táto doba.

Podľa § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní, pri správe daní sa postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pritom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb.

Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní, daňovou kontrolou správca dane zisťuje alebo preveruje skutočnosť rozhodujúcu pre správne určenie dane alebo dodržiavanie ustanovení

osobitných predpisov. Daňová kontrola sa vykonáva v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie jej účelu.

Senát najvyššieho súdu sa stotožnil s názorom žalovaného, že pri posudzovaní tvorby opravných položiek k pohľadávkam pri zániku poistenia, ktoré tvoria poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní, vychádzal daňový úrad predovšetkým z ustanovenia § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov, pretože daňová kontrola bola vykonávaná v poisťovni a preverované boli prevažne pohľadávky z poistenia. Predmetné ustanovenie v písm. e) zákona o dani z príjmov upravuje daňové výdavky pri tvorbe opravných položiek, ktoré sa týkajú určitých konkrétnych subjektov (poisťovne, zaistovne) a ich konkrétnych pohľadávok (len pohľadávok pri zániku poistenia), nie všetkých pohľadávok z poistenia.

Daňovým výdavkom v zmysle zákona o dani z príjmov je len tvorba opravných položiek k nepremľaným pohľadávkam (§ 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov upravuje spôsob tvorby opravnej položky k nepremľaným pohľadávkam). Ide o všeobecne platný princíp, ktorý je explicitne uvedený len pri pohľadávkach z obchodno-záväzkového vzťahu v ustanovení § 20 ods. 2 písm. b) zákona o dani z príjmov, ale vzhľadom k tomu, že pohľadávky pri zániku poistenia sú vymedzené len z dôvodu svojej špecifickosti v ustanovení § 20 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov, ale zároveň rovnako predstavujú pohľadávky vznikajúce z podnikateľskej činnosti, mali by pri ich posudzovaní za daňový výdavok spĺňať rovnaké kritéria podľa ustanovenia § 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov.

Zo všeobecnej zásady, že daňovým výdavkom je len tvorba opravných položiek k nepremľaným pohľadávkam vychádzajú aj iné ustanovenia zákona o dani z príjmov, napr. ustanovenie § 19 ods. 2 písm. i) alebo písm. r) zákona o dani z príjmov, týkajúce sa odpisu pohľadávok ako daňového výdavku. Podľa tohto ustanovenia za daňový výdavok možno považovať odpis pohľadávok len v prípade, ak k danej pohľadávke bola vytvorená opravná položka podľa § 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov (pri splnení aj ďalších podmienok). Ak veriteľ nevyužije možnosť tvorby opravnej položky k pohľadávke a možnosť jej odpisu, pokiaľ nebola premlčaná, po jej premlčaní nie je možné považovať jej odpis za daňový výdavok, t. j. nie je možné už k tejto pohľadávke tvoriť opravnú položku podľa § 20 ods. 14 zákona o dani z príjmov.

Aj podľa názoru senátu najvyššieho súdu, ak by žalovaný pripustil názor daňového subjektu, že podľa § 20 ods. 14 možno tvoriť opravné položky k nepremľaným pohľadávkam v prípade obchodno-záväzkových vzťahov, ale aj k premlčaným pohľadávkam v prípade pohľadávok pri zániku poistenia, zakladala by táto skutočnosť zvýhodnené postavenie jedného daňovníka pred iným pri zdaňovaní príjmov z podnikania.

Rozhodnutia žalovaného a správcu dane obsahujú všetky zákonom požadované náležitosti, žalovaný pri hodnotení dôkazov postupoval v medziach zákona a logického uvažovania, všetky dôkazy hodnotil v ich vzájomnej súvislosti a prihliadal na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo.

Odvolací súd zistil, že odvolanie žalobcu neobsahuje žiadne právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 2521/2012-66 z 21. januára 2016 ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. a § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 250k ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s ust. § 246c veta prvá O. s. p. a s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v súlade s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že v odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2016.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 492 ods. 2 ustanovil, že odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.